ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԱՂՔԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՂԹԱՀԱՐՈՒՄ. ԿԻՐԱՌԱԿԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐ

CRRC ARMENIA

ԵՎՐԱՍԻԱ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
EUROPEAN UNION FOR ARMENIA

ECONOMIC DEVELOPMENT RESEARCH CENTER
EDRC

HRANT MATEVOSSIAN FOUNDATION

Ի՞ՆՉ Է ԲԱԶՄԱՉԱՓ ԱՂՔԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Դրամային աղքատությունը աղքատության երևույթի ասպեկտներից միայն մեկն է և չափվում է բնակչության մեկ շնչին ընկնող եկամտով:

Բազմաչափ աղքատությանը անդրադառնում է աղքատության այլ ասպեկտներին, ինչպիսին է, օրինակ, հիմնական պետական ծառայություններին հասանելիությունը:

Բազմաչափ աղքատությունը Հայաստանում չափվում է ըստ հետևյալի՝

- Հիմնական կարիքներ,
- Բնակարանային պայմաններ,
- Կրթություն,
- Աշխատանք,
- Առողջապահություն:

Կարելի է լինել նյութապես ապահով, բայց բազմաչափ աղքատ:

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԲԱԶՄԱՉԱՓ ԱՂՔԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ. ՇԻՐԱԿ, ԼՈՌԻ, ՏԱՎՈՒՇ

Հետազոտության մեթոդաբանություն և նպատակ

ՀՌԿԿ-Հայաստանի փորձնական հետազոտությունն անցկացվել է 2021 թվականին Լոռի, Շիրակ և Տավուշ մարզերում բազմաչափ աղքատությունը և Քովիդ-19-ի նկատմամբ խոցելիությունը համայնքային մակարդակում չափելու նպատակով:

Հետազոտությունը հիմնված է բազմաչափ աղքատության չափման Ալկիր-Ֆոսթերի (ԱՖ) մեթոդաբանության վրա: ԱՖ մեթոդը կիրառվում է Համաշխարհային բանկի կողմից ազգային մակարդակում Բազմաչափ աղքատության ինդեքսը (ԲԱԻ) հաշվարկելու համար: Հարցաթերթը կազմվել է ՀՀ վիճակագրական կոմիտեի տնային տնտեսությունների կենսամակարդակի ամբողջացված հետազոտության հարցաթերթի հիման վրա:

ՀՌԿԿ-Հայաստանն իր հերթին այս մեթոդը առաջին անգամ կիրառեց համայնքային մակարդակում ԲԱԻ և Քովիդ 19-ի նկատմամբ խոցելիության ինդեքսը հաշվարկելու համար:

Ընտրանքը կազմել է շուրջ **2,400 հարցվող**:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՁԵՌՔԲԵՐՈՒՄՆԵՐ

Համայնքային մակարդակում ԲԱԻ-ի հաշվարկումը կենսական նշանակություն ունի Հայաստանի համար, քանի որ առանց դրա հնարավոր չէր լինի տեսնել մարզկենտրոնների, այլ քաղաքային և գյուղական համայնքների միջև զգալի տարբերությունները:

Բազմաչափ աղքատության չափումը նաև սոցիալական ներառման չափում է: Ծրագիրը գտել է դա Հայաստանի համար լավագույնս իրականացնելու միջոցը և ջանք է գործադրելու Վիճակագրական կոմիտեի և Կառավարության հետ այս պիլոտային նախաձեռնությունը շարունակական դարձնելու համար:

ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐԵԿԵՑՈՒԹՅՈՒՆ. ՇԻՐԱԿ, ԼՈՌԻ, ՏԱՎՈՒՇ

Ընտրանքի ընդհանուր ծավալը կազմել է **2,364 ՏՏ՝ 10 քաղաքային** և **44 գյուղական** բնակավայրերից: Յուրաքանչյուր մարզում իրականացվել է մոտ **790 հարցում**:

Հետազոտության նպատակը գնահատելն է՝

- շահառու մարզերում իրականացվող պետական և համայնքային բյուջետային ծրագրերի
- շրջանակներում մատուցվող հանրային ծառայություններին հասանելիությունը,
- գործող ծրագրերի մասին մարզերի բնակչության իրազեկվածությունը,
- ծրագրերի ազդեցությունները,
- հանրային ծառայությունների նկատմամբ կարիքը

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Նախադպրոցական կրթությունը և արտադպրոցական կրթությունը մեծ պահանջարկ է սկսել ստանալ, որը ՏՏ-ների մեծ մասի համար մնում է անհասանելի: Կարևորվում է երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպումը և ճամբարների հասանելիությունը:

Դժգոհություններն առավել մեծ են առողջապահական ծառայությունների որակի նկատմամբ: Որակյալ առողջապահության մատչելիությունը, փորձառու և որակյալ մասնագետների պակասը մնում է գերխնդիր:

Բնակչությունը սկսել է շեշտադրել վերապատրաստման և նոր գիտելիքների ձեռքբերման, ֆինանսական գրագիտության բարձրացման անհրաժեշտությունը:

Հետազոտված բնակչության կենսամակարդակը վերջին տարիներին վատթարացել է, իսկ պարտքային պարտավորություններն աճել են: Անհանգստացնող է թերսնուցման բարձր մակարդակը:

Աճում են նաև համայնքային կյանքի որակի և միջավայրի բարելավմանն ուղղված պահանջները:

Զբաղվածության ծրագրերից և պետական պատվերի շրջանակներում առողջապահական ծրագրերից տեղեկացվածության մակարդակը բավականին ցածր է:

Կարևորություն են ստանում ծերերի զբաղվածության խնդիրները, ինչպես նաև տարեցների սպասարկման և սննդի մատակարարման պահանջները:

Համայնքային մակարդակում բյուջետային և այլ ծրագրային որոշումներին և դրանց կայացման մասնակցությանը մեծ կարևորություն է տրվում:

Համայնքներին բնորոշ է եկամուտների գեներացման ցածր տնտեսական ներուժ:

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

EUROPEAN UNION FOR ARMENIA

CRRC ARMENIA

ԵՎՐԱՍԻԱ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

EDRC

HRANT MATEVOSSIAN FOUNDATION

Համայնքային բազմաչափ աղքատությունը Հայաստանում. Շիրակ, Լոռի, Տավուշ

Բյուջետային քաղաքականություններ և բնակչության բարեկեցություն. Շիրակ, Լոռի, Տավուշ

ԶԵԿՈՒՅՑՆԵՐ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԻՄԱՆ ՎՐԱ

EUROPEAN UNION FOR ARMENIA

CRRC ARMENIA

ԵՎՐԱՍԻԱ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

EDRC

HRANT MATEVOSSIAN FOUNDATION

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑՈՂ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԻ ՔԱՐՏԵԶ. ՇԻՐԱԿ, ԼՈՌԻ, ՏԱՎՈՒՇ

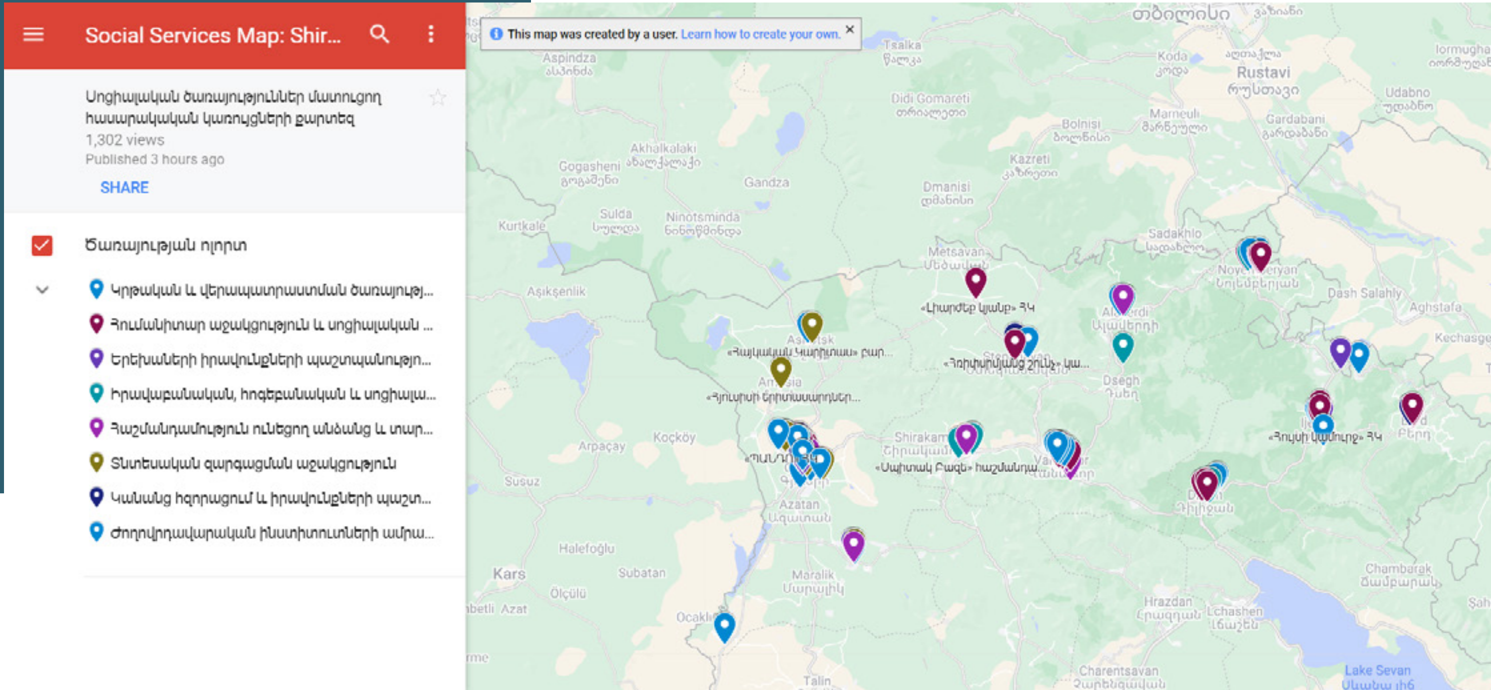

ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐ

EUROPEAN UNION FOR ARMENIA

CRRC ARMENIA

ԵՎՐԱՍԻԱ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

EDRC

HRANT MATEVOSSIAN FOUNDATION

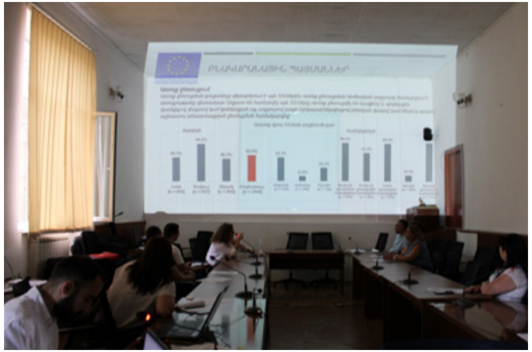

Հետազոտությունների ու առաջարկների ներկայացում երեք մարզի մարզպետարանների և համայնքապետարանների շուրջ **100 ղեկավարների և աշխատակիցների** համար

ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍՆԵՐ

EUROPEAN UNION FOR ARMENIA

CRRC ARMENIA

ԵՎՐԱՍԻԱ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

EDRC

HRANT MATEVOSSIAN FOUNDATION

Հետազոտությունների արդյունքների ինտերակտիվ ցուցահանդեսներ և շուրջ **500 մասնակից**

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

EUROPEAN UNION FOR ARMENIA | CRRC ARMENIA | ԵՎՐԱՍԻԱ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ | EDRC | HRANT MATEVOSSIAN FOUNDATION

Հանրային քննարկումներ **3 մարզի** պետական և հասարակական կառույցների շուրջ **130 ներկայացուցիչների** հետ՝ հետազոտության առաջարկությունների հղկման և շահերի պաշտպանության գործողությունների պլանավորման նպատակով

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐ

Քաղաքականությունների առաջարկությունների ներկայացում և լրամշակում ՀՀ պետական կառույցների հետ

ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

Հազմաչափ աղքատությունը հասցեագրելու և թեմատիկ ծրագրեր իրականացնելու գործում հասարակական կազմակերպությունների կարողությունների զարգացման դասընթացներ **118 մասնակցի համար**

ՄԵՆԹՈՐԻՆԳ

60 ՀԿ-ի ներկայացվել է մարզերում մասնակցային նախաձեռնությունների և համայնքային բյուջետային գործընթացին հասարակության մասնակցության հնարավորությունները, իսկ **20 ՀԿ-ի** տրամադրվել է խորհրդատվական աջակցություն և մենթորինգ:

«ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԲՅՈՒՋԵՆԵՐ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ»

EUROPEAN UNION FOR ARMENIA

ARMENIA

ԵՎՐԱՍԻԱ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

HRANT MATEVOSSIAN FOUNDATION

«Հանրային բյուջեներ և բյուջետային ծրագրերի մոնիթորինգ» **8 դասընթաց 66 ՔՀԿ-ների 108 ներկայացուցիչների** համար

ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ | ՇԻՐԱԿ

EUROPEAN UNION FOR ARMENIA

CRRC ARMENIA

ԵՎՐԱՍԻԱ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

EDRC

HRANT MATEVOSSIAN FOUNDATION

Զբաղվածության դպրոց Շիրակի մարզում

ԱՐՄ ստրոնգ համայնքային զարգացման ՀԿ կողմից ստեղծված ԲԱԼ ԼԱԲ կրթական կենտրոն

Կանանց ինքնազբաղվածության խթանում

«Լուսափայլ» կրթամշակութային ՀԿ

ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ | ԼՈՌԻ

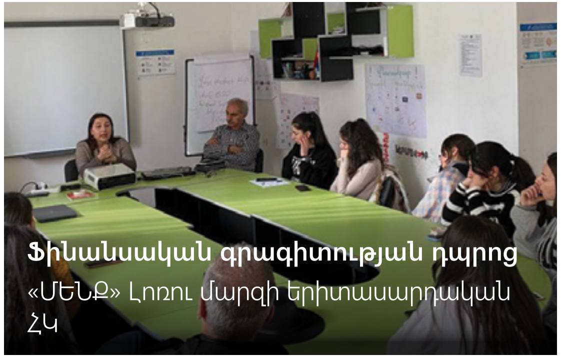

Ֆինանսական գրագիտության դպրոց
«ՄԵՆՔ» Լոռու մարզի երիտասարդական ՀԿ

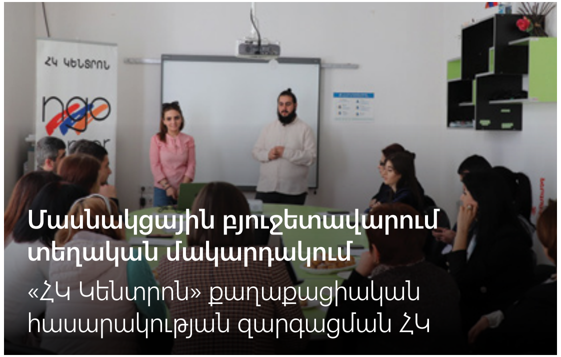

Մասնակցային բյուջետավարում տեղական մակարդակում
«ՀԿ Կենտրոն» քաղաքացիական հասարակության զարգացման ՀԿ

Տարեցների համար մշակութային հանգստի հնարավորությունների ստեղծում
Ահնիձորի զարգացման հիմնադրամ

Տնային տնտեսությունների ինքնազբաղվածության խթանում
«Արգինա» մշակութային ՀԿ

Անհատական և համայնքային զարգացման ծրագիր
Համայնքային համախմբման և աջակցության կենտրոն ՀԿ

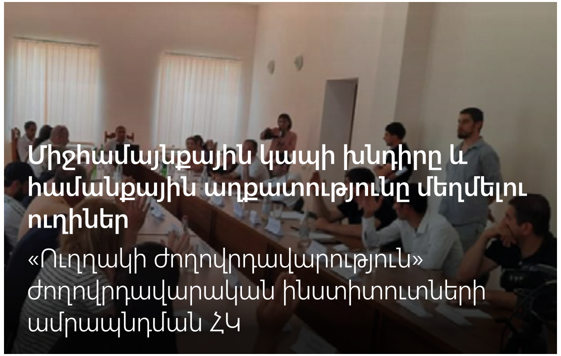

Միջհամայնքային կապի խնդիրը և համանքային աղքատությունը մեղմելու ուղիներ
«Ուղղակի ժողովրդավարություն» ժողովրդավարական ինստիտուտների ամրապնդման ՀԿ

ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ | ՏԱՎՈՒՇ

«Մաքուր բաղադրատոմս» սննդի մատակարարման բաժանորդագրություն

«Մաքուր խոհանոց» սոցիալական ՁԿ

Համայնքի մշակութային կյանքի բարելավմանը և գործազրկության կրճատմանն ուղղված նորարարական լուծումներ

«Դիլիջանի երիտասարդների համագործակցության կենտրոն» ՀԿ

ԱԴՎՈԿԱՑԻՈՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

1. ՄՍԾ-ների տեղական ծրագրերի բարելավում շահառուների ներգրավմամբ,
Լուսափայլ ՀԿ,Ամասիա, Շիրակ

- Համագործակցություն համայնքի ՄՍԾ-ի հետ՝ վերանայելու աշխատանքի աջակցության ընթացակարգն ու վերջնական ծառայությունը ավելի արդյունավետ և պահանջված դարձնելու
- Հարցի վերաբերյալ հանրային քննարկման կազմակերպում
- Ընթացակարգը վերանայելու առաջարկ ԱՍՀ նախարարությանը

2. Արցախցի երեխաների ինտեգրում մշակութային և սպորտային ՀՈԱԿ-ներում,
Խորանարդ ՀԿ,Գյումրի, Շիրակ

- Համագործակցություն համայնքի ՄՍԾ-ի հետ՝ վերանայելու աշխատանքի աջակցության ընթացակարգն ու վերջնական ծառայությունը ավելի արդյունավետ և պահանջված դարձնելու
- Հարցի վերաբերյալ հանրային քննարկման կազմակերպում
- Ընթացակարգը վերանայելու առաջարկ ԱՍՀ նախարարությանը

ԱԴՎՈԿԱՑԻՈՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

3. Համայնքային կենտրոններում տարեցների համար նախատեսված ժամանցի հնարավորությունների ստեղծում

Տավուշ հիմնադրամ, Բերդ, Տավուշ

- Բերդի համայնքապետարանին կից տարեցների համար ճաշարանում նրանց համար ժամանցի ապահովման առաջարկություն
- Քննարկում համայնքապետարանի և շահագրգիռ կողմերի հետ
- Համայնքապետարանի կողմից համապատասխան աշխատակցի հաստիքի ավելացման առաջարկ
- Համայնքապետի կողմից հավանություն և գործնական ընթացք 2024 թվականին
- Ընթացակարգը վերանայելու առաջարկ ԱՍՀ նախարարությանը

4. «Առողջ սնունդ դպրոցներում» ծրագրում համայնքի և ՏԻՄ-ի դերի մեծացում

Երիտասարդական գաղափարներ ՀԿ, Դիլիջան, Տավուշ

- Դպրոցներին կից այգեգործության վերաբերյալ հանդիպումների կազմակերպում մարզպետարանում, համայնքապետարանում, ԴՍԵԲ-ի և դպրոցի տնօրենների հետ
- Ծնողներից մասնագիտական կողմնորոշման առաջարկությունների հավաքագրում
- Ծրագրի փաթեթի ներկայացում

ԱԴՎՈԿԱՑԻՈՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

5. Թումանյան համայնքի կողմից հաստատված նոր սոցիալական քաղաքականության ներկայացում Փամբակ համայնքում

ՀԿ Կենտրոն, Փամբակ, Լոռի

- Համայնքում սոցիալական աշխատողի կողմից աշխատանքային ռեսուրսների և կարիքների գնահատման հատուկ ընթացակարգի ներդնում
- Հանդիպում Լոռու մարզպետի հետ և մարզպետի կողմից շրջաբերական՝ մյուս համայնքների կողմից ընթացակարգը կիրառելու
- Ծրագրի կիրառում նաև Փամբակ համայնքում
- Ընթացակարգը վերանայելու առաջարկ ԱՍՀ նախարարությանը

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ